

до свавілля і порушення принципів законності та верховенства права в регулюванні земельних відносин. Оптимальним способом усунення невизначеності правового регулювання земельних відносин є внесення змін та доповнень до нормативно-правових актів з метою уточнення їх змісту. Разом з тим необхідно констатувати, що нормотворення у сфері регулювання земельних відносин суттєво відстає від потреб практики.

Отже, розкриття специфіки дефектів у правовому регулюванні земельних відносин в Україні зумовлює необхідність проведення їх класифікації за різними кри-

теріями, а саме: 1) залежно від результатів негативного впливу на ефективність правового регулювання земельних відносин юридичні дефекти можуть а) ускладнювати таке регулювання або б) взагалі його унеможливити; 2) з врахуванням інтенсивності правового регулювання юридичні дефекти в земельному праві можуть бути а) пов'язані із надмірним правовим регулюванням або б) із недостатнім правовим регулюванням; 3) в залежності від змісту юридичного дефекту в правовому регулюванні земельних відносин можна виділити а) логіко-структурні дефекти та б) техніко-юридичні дефекти.

В.В. МАСЮК,

кандидат юридичних наук

*(Полтавський юридичний інститут Національного університету
«Юридична академія України імені Ярослава Мудрого»)*

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВИКОНАВЧОГО ПРОВАДЖЕННЯ

09 березня 2011 р. набрала чинності нова редакція Закону України «Про виконавче провадження» [1] (далі – Закон). Зміни які відбулися пов'язані передусім з необхідністю вирішення завдань на які спрямовано виконавче провадження – примусове виконання рішень судів та інших органів (посадових осіб). У зв'язку із викладеним актуальним залишається питання нововведень у процедуру примусового виконання судових рішень.

Законом окремою статтею, якої не було у попередній редакції, передбачено права і обов'язки державного виконавця. Проте кардинально новий підхід у даному питанні відсутній, оскільки передусім відбулася систематизація вже існуючих прав та обов'язків державного виконавця.

До одного із важливих нововведень відносять чітке наділення правом держав-

ного виконавця на безпосередній доступ до електронних баз даних та реєстрів. Так, згідно до ч. 2 ст. 4 Закону, під час виконання рішень державний виконавець має право на безпосередній доступ до баз даних і реєстрів, у тому числі електронних, що містять інформацію про боржників, їхнє майно та кошти. Порядок доступу до таких реєстрів повинен бути встановлений Міністерством юстиції України спільно з відповідними центральними органами виконавчої влади, які забезпечують їх ведення.

У контексті останніх подій пов'язаних з поглинаннями у ст. 7 Закону, прямо наголошено на тому, що при виконанні рішень судів та ухвал про зміну органів управління та посадових осіб підприємств, установ, організацій незалежно від форми власності можуть залучатися виключно працівники органів внутрішніх справ. За-

лучення інших осіб у процесі виконання таких рішень не допускається.

Закон у статті 11 ч. 3 п. 18 однозначно вирішив питання стосовно можливості державного виконавця у разі ухилення боржника від виконання зобов'язань, покладених на нього рішенням, звертатися до суду за встановленням тимчасового обмеження у праві виїзду боржника – фізичної особи або керівника боржника – юридичної особи за межі України – до виконання зобов'язань за рішенням. Вказане положення повністю кореспондується зі ст. 6 Закону України «Про порядок виїзду з України і в'їзду в Україну громадян України» [2], за якою, боржникові може бути тимчасово відмовлено у видачі паспорта, якщо він ухиляється від виконання зобов'язань, покладених на нього судовим рішенням, рішенням іншого органу (посадової особи) – до виконання зобов'язань.

Законом передбачено і нові вимоги до виконавчого документа, за яким може бути відкрито виконавче провадження. Так, у ч. 2 ст. 18 Закону, зазначено, що в разі якщо рішення ухвалено на користь кількох позивачів або проти кількох відповідачів, а також якщо належить передати майно, що перебуває в кількох місцях, у виконавчому документі зазначаються один боржник та один стягувач, а також визначається, в якій частині необхідно виконати таке рішення, або зазначається, що обов'язок чи право стягнення є солідарним. Вказане положення повністю відобразило практичну потребу, оскільки судом видавався один судовий наказ чи виконавчий лист про стягнення присудженого з декількох відповідачів або ж кільком стягувачам один виконавчий лист на всіх.

Законодавець дещо по іншому підійшов до врегулювання порядку відкриття виконавчого провадження. Так, у ч. 2 ст. 19 Закону, зазначається про те, що у заяві про відкриття виконавчого провадження стягувач вправі зазначити відомості, що ідентифікують боржника чи можуть сприяти примусовому виконанню рішення (раху-

нок боржника, місце роботи чи отримання ним інших доходів, місцезнаходження його майна тощо), а також шляхи отримання ним коштів, стягнутих з боржника.

Крім того, згідно до ч. 3 ст. 19 Закону, у заяві про відкриття виконавчого провадження щодо виконання рішення про майнове стягнення стягувач має право просити державного виконавця накласти арешт на майно та кошти боржника та оголосити заборону на його відчуження.

Законом зменшено загальний термін пред'явлення виконавчого документа до виконання скорочений з трьох років до одного року.

Значних змін зазнав порядок оскарження рішень, дій або бездіяльності посадових осіб Державної виконавчої служби. У виконавчому провадженні розрізняють два вид оскарження рішень, дій або бездіяльності державних виконавців: 1) адміністративний порядок оскарження; 2) судовий порядок оскарження [3, 15]. За новою редакцією Закону стягувач і інші учасники виконавчого провадження (крім боржника) можуть оскаржити рішення, дії або бездіяльність посадових осіб Державної виконавчої служби, як начальнику відділу, якому безпосередньо підпорядкований державний виконавець чи до суду, але і керівникові відповідного органу Державної виконавчої служби вищого рівня (ст. 82 нового Закону). Боржника наділено лише можливостями судового порядку оскарження.

Проте згідно до ст. 40 Конституції України [4], усі мають право направляти індивідуальні чи колективні письмові звернення або особисто звертатися до органів державної влади, органів місцевого самоврядування та посадових і службових осіб цих органів, що зобов'язані розглянути звернення і дати обґрунтовану відповідь у встановлений законом строк. Крім того, ст. 3 Закону України «Про звернення громадян» [5] надає можливість громадянам звернутися з вимогою про поновлення прав і захисту законних інтересів, пору-

шених діями (бездіяльністю), рішеннями державних органів.

Законом змінено юрисдикцію судів яким підвідомчі питання стосовно розгляду скарг на дії державного виконавця. Сторін вказані зміни не торкнулися і вони як в раніше можуть оскаржувати дії державного виконавця до суду, який видав виконавчий документ. Проте Закон прямо передбачив, що інші зацікавлені особи повинні подавати скарги до адміністративного суду у порядку, визначеному Кодексом адміністративного судочинства України [6].

Крім того, однією із особливостей є збільшення виконавчого збору. Якщо попередньою редакцією передбачалось стягнення виконавчого збору в розмірі 10% від фактично стягнутої суми боргу або вартості майна, то ч. 1 ст. 28 Закону передбачає стягнення 10%, однак, від суми, яка підлягає стягненню, або вартості майна на яке звертається стягнення.

Нова редакція закону встановлює, що арешт, накладений державним виконавцем на кошти на рахунках боржника, автоматично поширюється на всі кошти, розміщені на рахунках, які будуть відкриті після накладення зазначеного арешту.

Сучасний стан виконання судових рішень свідчить, що виконавче провадження залишається одним із найслабших елементів спрямованих на забезпечення реалізації належного захисту порушених, невизнаних та оспорюваних прав, свобод

і інтересів. Нова редакція Закону України «Про виконавче провадження» певною мірою більш детально врегулює питання стосовно примусового виконання судових рішень. Проте якісно нових змін вказаний закон не зазнав, що в свою чергу обумовлює необхідність удосконалення виконавчого провадження з урахуванням вимог сьогодення.

Перелік використаних джерел: а

1. Про виконавче провадження : Закон України від 21 квітня 1999 р. // Офіційний вісник України. – 1999. – № 19. – ст. 813.

2. Про порядок виїзду з України і в'їзду в Україну громадян України : Закон України від 21 січня 1994 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 18. – ст. 101.

3. Ігонін Р.В. Організаційно-правові засади діяльності суб'єктів виконавчого провадження : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.07 / Р.В. Ігонін. – Ірпінь, 2007. – 22 с.

4. Конституція України від 28 червня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – ст. 141.

5. Про звернення громадян : Закон України від 02 жовтня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 47. – ст. 256.

6. Кодекс адміністративного судочинства України : Закон України від 6 липня 2005 р. // Відом. Верховної Ради України. – 2005. – № 35–36. – Ст. 446.